

дата на обучението трѣбва да се цени главно чрезъ полученитѣ резултати отъ приложбата ѝ. „Бившитѣ преуспѣния ученически въ училищата, гдето се туря (методата — П. М.) въ дѣло съ всичката ѝ чистота, показуватъ доста ясно за защитението ѝ...“ Въ случая не бива да се взематъ въ съображение мненията, „които сякоѣ, който се случи, може да възмечтае...“

Редътъ въ работата се проявява и въ строгото спазване на учебното време. „Часоветѣ на ученията да сж жестоко непремѣнни, и да начнува преподаването на ученията въ опредѣленото време...“, като преди това учителътъ и показвачитѣ приготвятъ всичко необходимо за неговото правилно извършване: перата да сж пригласени, тетрадкитѣ начертани, таблицитѣ поставени на съответнитѣ мѣста, масленицитѣ напълнени съ мастило, изобщо „всичкитѣ орудия да се приготвуватъ всегда преди да начнатъ ученията“. Каква поука за ония учители, които пропусчатъ чрезъ подготовка въ този смисълъ да спечелятъ време и да си обезпечатъ редъ и успѣхъ въ работата!

Презъ време на обучението трѣбва да се спазва пълна тишина. „Глубочайшее молчание требува да обдържава въ сичкото време... Най-повече оно е существенно канонъ въ едно училище, и онъ е, който прежде всѣхъ требува да се сохранява“. Само при работата при полукръжитѣ се позволява тихо говорене, като при обучението на чиноветѣ се спазва най-пълно мълчание.

Но авторътъ препорѣчва тихъ говоръ не само за ученицитѣ, но и за *учителя*. Последния той съветва, освенъ това, *да не говори много*. „Требува думитѣ на учителя да сж рѣдки: тогава, като дума, слуша се. Нека говори и съ нискъ гласъ, на всичкитѣ слѣшанията ще да са внимателни къ нему...“ Въ тѣзи думи е изразено психологично вѣрното схващане, споредъ което, ако учителътъ непрекъснато говори и при говора си крещи, думитѣ му почватъ да не упражняватъ вече съответното влияние. О това разбираме, както виждаме, се е придържалъ авторътъ на ръководството още преди сто години, докато за мнозина съвременни намъ учители то остава непознато, най-малко практически неприложено. Виждаме, какъ преди вѣкъ отъ днесъ Маринъ Софрониевъ е дошелъ до свършеното ни разбирање, споредъ което по-добро е онова училище, въ което гласътъ на учителя се по-рѣдко слуша.

Освенъ съвета да говори малко и тихо, въ ръководството сж дадени и други съвети на учителя, които свидетелствуватъ за здравитѣ педагогически разбирания на автора. Така, понеже въ взаимоучителното училище се налагали много наказания и давали много награди, за да има редъ и справедливостъ въ случая, авторътъ съветва учителя „да не възмѣждава, нито да наказува неразсмотрително“, т. е. безъ предва-